

ਅਕਾਲ ਅਤੇ ਅਕਾਲ-ਮ੍ਰਿਤੂ/ਚਲਾਣਾ

. 'ਜਿਉਂਣਾ ਕੁਝ ਅਤੇ ਮਰਨਾ ਸੱਚ' ਇਹ ਅਟੱਲ ਸੱਚਾਈ ਹੈ।

. ਚਾਰਾਂ ਖਾਣੀਆਂ ਦੇ ਜੀਵ ਜੰਤੂ, ਪਸ਼ੂ-ਪੰਛੀ, ਪੇੜ-ਪੌਦੇ, ਜਾਨਵਰ, ਮਨੁੱਖ. . . ਸਾਰੇ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਆਖਰ ਇੱਕ ਦਿਨ ਮਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

. ਇਸ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਵਿੱਚ ਕੇਵਲ ਇੱਕ 'ਕਰਤਾ-ਕਰਤਾਰ, ਅਕਾਲ-ਪੁਰਖ' ਹੀ 'ਅਬਿਨਾਸੀ' ਹੈ, ਬਾਕੀ ਸੱਭ ਕੁੱਝ ਨਾਸ਼ਵਾਨ ਹੈ।

. ਅਕਾਲ ਮੂਰਤਿ ਵਰੁ ਪਾਇਆ ਅਬਿਨਾਸੀ ਨਾ ਕਦੇ ਮਰੈ ਨ ਜਾਇਆ॥ ਮ4. 78॥

. ਆਪੇ ਕਰਤਾ ਹੈ ਅਬਿਨਾਸੀ॥ ਮ1॥ 1026॥

. ਸਿਮਰੰ ਸੋਈ ਪੁਰਖੁ ਅਚਲੁ ਅਬਿਨਾਸੀ॥ ਭਟ ਕਲ-ਸਹਾਰ॥ 1406॥

. ਸਮੱਗਰ-ਸਮੁੱਚੀ, 'ਗੁਰਬਾਣੀ' ਵਿੱਚ ਬਾਣੀ-ਰਚਣਹਾਰਿਆਂ, 35 ਮਹਾਂ-ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਿਜੀ ਤਾਜ਼ੁਰਬੇ ਅਤੇ 'ਪੁਰ-ਅੰਦਰ' ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ, ਭਾਵਾਂ ਨੂੰ, ਖਿਆਲਾਂ ਨੂੰ, ਆਪਣੇ ਲਫਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਸਜਾ ਕੇ 'ਗੁਰਬਾਣੀ' ਦੇ ਸਲੋਕਾਂ, ਸਬਦਾਂ, ਪਉੜੀਆਂ, ਵਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਲੜੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪਰੋਣਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

. ਆਪਣੇ 'ਵਿਚਾਰਾਂ-ਵਿਸ਼ੇ-ਵਸਤੂ' ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣ ਹਿੱਤ/ਲਈ, ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਤੱਤ-ਸਾਰ/ ਨਿਚੋੜ ਸਮਝਾਉਣ ਲਈ, ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਨੂੰ ਜਿਆਦਾ ਨਿਖੇਰਨ ਲਈ, ਬਾਣੀਕਾਰਾਂ ਨੇ 'ਗੁਰਬਾਣੀ' ਅੰਦਰ ਅਜੇਹੇ ਲਫਜ਼ਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਹੜੇ ਬਹੁ-ਅਰਥੀ ਹਨ। ਅਜੇਹੇ ਵਰਤੇ ਲਫਜ਼ਾਂ ਦੇ ਸਹੀ ਅਰਥ ਜਾਨਣ ਲਈ,

ਸਬਦ-ਸਲੋਕ-ਪਉੜੀ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ-ਵਸਤੂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੋਣਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਹੀ ਵਰਤੇ ਲਫਜ਼ ਦਾ ਸਹੀ ਅਰਥ 'ਗਿਆਨ' ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

. ਮਨ ਦੇ ਸੰਕੇ-ਸੰਸੇ, ਕਿੰਤੂ-ਪਰੰਤੂ, ਅਣ-ਸੁਲਝੇ ਸਵਾਲ ਦੂਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

. ਅਜੇਹੇ ਅਨੇਕਾਂ ਹੀ ਲਫਜ਼ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ:-

. **ਅਕਾਲ** = ਵਾਹਿਗੁਰੂ, ਬੁਰਾ ਸਮਾਂ, ਦੁਕਾਲ, ਬੇਮੌਕਾ, ਅਕਸਮਾਤ, ਅਚਾਨਕ, ਸੋਕਾ। (ਸੋਕਾ: ਜਦ ਲੰਭੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਬਾਰਸ਼/ਮੀਂਹ ਨਾ ਪਵੇ।

. **ਮੂਰਤਿ, ਮੂਰਤ, ਮੂਰਤੁ** = ਤਸਵੀਰ, ਪ੍ਰਤਿਮਾ, ਹਸਤੀ, ਮੂਰਤੀ, ਦੇਹ, ਸਰੀਰ,

. **ਗੁਰ, ਗੁਰੁ, ਗੁਰਿ** = ਨੁਕਤਾ, ਗੁੜ, ਗਿਆਨ ਦੇਣ ਵਾਲਾ, ਧਰਮ ਉਪਦੇਸ਼ਕ, ਪ੍ਰਧਾਨ।

. **ਸਤ, ਸਤਿ, ਸਤੁ** = ਸੱਚ, ਪੁੰਨਦਾਨ, ਅਟੱਲ, ਸਦਾ ਕਾਇਮ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ, ਚੰਗਾ, ਨੇਕ, ਪਵਿੱਤਰ, ਸੱਤਯੁੱਗ, ਨੰਬਰ,

. **ਨਾਮ, ਨਾਮੁ, ਨਾਮਿ** = ਨਾਂ, ਨਿਯਮ, ਨੇਮ, ਅਸੂਲ, ਕਰਤਾਰ, ਰੱਬ, ਹਰੀਨਾਮ।

. ('ਗੁਰਬਾਣੀ' ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰਾਂ ਹੋਰ ਅਨੇਕਾਂ ਹੀ ਲਫਜ਼ ਹਨ।)

. ਸਿੱਖ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਨਿਰਮਲਿਆਂ, ਟਕਸਾਲੀਆਂ, ਡੇਰੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸੁਆਰਥ/ ਮਤਲਬ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ 'ਗੁਰਬਾਣੀ' ਦੇ ਸਬਦੀ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਮਤਲਬ/ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰੀ ਅਰਥ ਕਰਕੇ ਲੋਕਾਈ ਨੂੰ ਗੁਮਰਾਹ ਕਰਨਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

. ਜਿਵੇਂ ਕਿ 'ਗੁਰਬਾਣੀ' ਦੀ 'ਰਹਾਉ' ਪੰਕਤੀ ਹੈ:-|

**ਅਖਰ ਲਿਖੇ ਸੇਈ ਗਾਵਾ ਅਵਰ ਨ ਜਾਣਾ ਬਾਣੀ ॥
1 ॥ ਰਹਾਉ ॥ ਮ 1 ॥ 1171 ॥**

. ਡੇਰੇਦਾਰ ਅਸੰਤ ਸਾਧੜੇ ਇਸ ਪੰਕਤੀ ਦੇ ਅਰਥ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ "ਗੁਰਬਾਣੀ" ਅੰਦਰ ਜੋ ਅੱਖਰ ਲਿਖੇ ਗਏ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਅੱਖਰਾਂ ਨੂੰ 'ਇੰਨ-ਬਿੰਨ, ਹੂ-ਬ-ਹੂ', ਹੀ ਪੜ੍ਹਨਾ ਹੈ, ਗਾਉਣਾ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇੰਨ-ਬਿੰਨ,

ਹੂ-ਬ-ਹੂ, ਹੀ ਸਬਦੀ ਅਰਥ ਕਰਕੇ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਗੁਮਰਾਹ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸੁੱਧ-ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅਨਰਥ ਕਰਦੇ ਹਨ।

#####

. ਇੱਕ ਵੀਰ ਨੇ ਗੁਰਮੱਤ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਸਾਂਝ ਬਨਾਉਣ ਹੇਤੂ ਸਵਾਲ ਚੁੱਕਿਆ, ਕਿ ਲਫਜ਼ “ਅਕਾਲ” ਦੀ ਵਰਤੋਂ ‘ਅਕਾਲ-ਪੁਰਖ’ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਸਿੱਖ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਮਰ ਗਏ ਪ੍ਰਾਣੀ ਲਈ ਲਫਜ਼ ‘ਅਕਾਲ-ਚਲਾਣਾ’ ਕਿਉਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

. ਸਿੱਖ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਮ-ਖਾਸ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਇਹ ਲਫਜ਼ ਆਮ ਹੀ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਫਲਾਂ ਵਿਅਕਤੀ ਤਾਂ:-

- ‘ਅਕਾਲ-ਚਲਾਣਾ ਕਰ ਗਿਆ’।
- ‘ਚੜ੍ਹਾਈ ਕਰ ਗਿਆ ਹੈ’।
- ‘ਗੁਰ ਚਰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾ ਬਿਰਾਜਿਆ ਹੈ’।

ਉਸ ਵੀਰ ਨਾਲ ‘ਗੁਰਮੱਤ ਗਿਆਨ’ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਅੰਦਰ ਜੋ ਗੁਰਮੱਤ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਸਾਂਝ ਕਰਨੀ ਕੀਤੀ, ਮੇਰੇ ਲਈ ਇਸ ਲੇਖ ਦਾ ਸਬੱਬ ਬਣਿਆ। ਆਪ ਸੱਭ ਪਾਠਕਾਂ ਨਾਲ ਲਿਖਤ ਵਿੱਚ ਆਏ ‘ਗੁਰਮੱਤ’ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਸਾਂਝ, ਸਾਂਝੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ।

. ਲੇਖ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਜਰੂਰ ਆਪਣੇ ਕੀਮਤੀ ‘ਗੁਰਮੱਤ’ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ, ਸਾਰਿਆਂ ਪਾਠਕਾਂ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਰਾਇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਂਝ ਬਨਾਉਣਾ ਕਰਨਾ ਜੀ।

*****

ਵੀਰ, ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ ਜੀਉ,

ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਖਾਲਸਾ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫਤਹਿ।

. ‘ਗੁਰਬਾਣੀ’ ‘ਗੁਰਮੱਤ-ਗਿਆਨ-ਵਿਚਾਰ’ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਜੀਵਨ ਆਧਾਰ ਬਨਾਉਣ ਲਈ ਸਿੱਖ-ਸਮਾਜ ਅੰਦਰ ‘ਗੁਰਮੱਤ-ਗਿਆਨ-ਵਿਚਾਰ’ ਗੋਸ਼ਟੀਆਂ ਦਾ ਹੋਣਾ ਲਾਜ਼ਮ ਹੈ। ਤਾਂ ਹੀ ਸਾਡੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਦੇ ਸੰਸੇ-ਸੰਕੇ ਦੂਰ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਕਿੰਤੂ-ਪ੍ਰੰਤੂ ਅਤੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਾਂ ਮਿਲ ਸਕਦੇ ਹਨ।

. ਸਿੱਖ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਸਾਲ 1708 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ 40-50 ਸਾਲ ਹੀ ‘ਗੁਰਮੱਤ-ਗਿਆਨ’ ਦੇ ਆਸ਼ੇ ਅਨੁਸਾਰੀ ਬੀਤੇ ਹੋਣਗੇ। ਫਿਰ ਤਾਂ ਆਉਂਦਿਆਂ ਅਗਲਿਆਂ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ‘ਸਿੱਖੀ’ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਗੰਧਲੇ ਕਰਨ ਦੇ ਮਨਸੂਬੇ ਘੜੇ ਜਾਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਸਿੱਖੀ ‘ਗੁਰਬਾਣੀ’ ਸਿਧਾਂਤਾਂ-ਅਸੂਲਾਂ, ਸਾਹਿਤ ਵਿੱਚ ਬਹੁੱਤ ਹੀ ਰੱਲ-ਗੱਡ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸਿੱਖੀ ਨਿਯਮਾਂ, ਨੇਮਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਬਖਸਿਆ ਗਿਆ।

ਬਿਨਾ. ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾ. "ਔਰ ਸੁ ਕਾਲ ਸਬੈ ਬਸਿ ਕਾਲ ਕੇ ਏਕ ਹੀ ਕਾਲ ਅਕਾਲ ਸਦਾ ਹੈ". (ਵਿਚਿਤ੍ਰ)
। (4) {ਸੰਗਯਾ}. ਮੌਤ ਦਾ ਵੇਲਾ. ਅੰਤ ਸਮਾ. "ਕਾਲ ਅਕਾਲ ਖਸਮ ਕਾ ਕੀਨਾ" (ਮਾਰੂ ਕਬੀਰ) । (5)
ਚਿਰਜੀਵੀ, ਮਾਰਕੰਡੇਯ ਆਦਿ. "ਸਿਮਰਹਿ ਕਾਲੁ ਅਕਾਲ ਸੁਚਿ ਸੇਚਾ". (ਮਾਰੂ ਸੇਲਰੇ ਮਃ ੫) । (6)
ਕ੍ਰਿ . ਵਿ- ਬੇਮੋਕਾ. ਜੇ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਨਹੀਂ. ਜੈਸੇ- ਅਕਾਲ ਮ੍ਰਿਤਯੁ .

. ਗੁਰਬਾਣੀ ਫੁਰਮਾਨ:-

***ੴ ਸਤਿ ਨਾਮੁ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖੁ ਨਿਰਭਉ ਨਿਰਵੈਰੁ ਅਕਾਲ ਮੂਰਤਿ ਅਜੂਨੀ ਸੈਭੰ ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ॥ ।

*** ਤੂ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖੁ ਨਾਹੀ ਸਿਰਿ ਕਾਲਾ।

. . ਅਕਾਲ ਮੂਰਤਿ ਅਜੂਨੀ ਸੰਭਉ ਕਲਿ ਅੰਧਕਾਰ ਦੀਪਾਈ।

. ਅਕਾਲ ਮੂਰਤਿ ਜਿਸੁ ਕਦੇ ਨਾਹੀ ਖਉ।

ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦੋ ਰਾਵਾਂ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਕਿ ਸਿੱਖ ਸਮਾਜ ਨੂੰ 'ਗੁਰਮੱਤ' ਦੇ ਸਿੱਧੇ ਪਧਰੇ ਰਾਹ ਤੋਂ ਕੁਰਾਹੇ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਗੁਮਰਾਹ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸੱਚਾਈ ਤੋਂ ਦੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। 'ਗੁਰਬਾਣੀ' ਦੇ ਸੁੱਧ-ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅਨਰੱਥ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।

{}{}{}{}{}{. ਅਫਸੋਸ! ! ਮਨੁੱਖਾ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਅਜੇਹੀ ਭ੍ਰਾਂਤੀ/ਵਹਿਮ/ਭਰਮ ਬਣ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਕਿ 'ਅਕਾਲ-ਪੁਰਖ' ਦੂਰ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਉੱਚੇ ਆਸਮਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਅਲੱਗ 'ਸਵੱਰਗ/ਦਰਬਾਰ' ਬਣਾ ਕਿ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਉੱਚੇ ਦਰਬਾਰ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨੀ, ਚੜ੍ਹਨਾ, ਪਹੁੰਚਣਾ ਅਸੰਭਵ ਹੈ। **{ਜਦ ਮਨੁੱਖਾ ਸਰੀਰ ਹੀ ਸੁਆਹ ਹੋ ਗਿਆ, ਮਿੱਟੀ ਹੋ ਗਿਆ. . ਤਾਂ. . ਚੜ੍ਹਨਾ/ਪਹੁੰਚਣਾ ਕਿਸ ਨੇ ਹੈ? ?}**

. ਸਿੱਖ ਸਮਾਜ ਦਾ ਭਰਮ ਵੀ ਐਸਾ ਹੀ ਹੈ, ਕਿ ਸਾਡੇ 10 ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਵੀ 'ਅਕਾਲ' ਦੇ ਅਜੇਹੇ ਕਿਸੇ 'ਸਵੱਰਗ/ਦਰਬਾਰ' ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।}}}}}}}}}}}

. ਗੁਮਰਾਹ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਕੁਰਾਹੇ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਅੱਜ ਵੀ ਸਿੱਖ ਸਮਾਜ ਦੀਆਂ ਚੌਧਰਾਂ ਸੰਭਾਲੀ ਫਿਰਦੇ ਹਨ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ, ਟਕਸਾਲੀ, ਡੇਰੇਦਾਰ, ਆਪ੍ਰੂ ਬਣੇ ਅਸੰਤ ਸਮਾਜ ਦੇ ਘੜੰਮ ਚੌਧਰੀ-ਬੂਬਨੇ।

. ਇਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਗਪੌੜੀ ਸੰਤੋਖੇ ਦੇ ਲਿੱਖੇ ਗਪੌੜ ਗਰੰਥ 'ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ' ਨੂੰ ਆਧਾਰ ਬਣਾ ਕਿ ਸਿੱਖ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਵਹਿਮੀ, ਭਰਮੀ, ਪਾਖੰਡੀ, ਕਰਮਕਾਂਡੀ, ਅਡੰਬਰੀ, ਸਨਾਤਨੀ ਮੱਤ ਦਾ ਨਕਲੱਚੀ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ। 95% ਸਿੱਖ ਸਨਾਤਨੀ ਮਾਨਤਾਵਾਂ ਮੰਨਦੇ ਹਨ।

- . ਸਿੱਖ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਆਪ 'ਗੁਰਬਾਣੀ' ਪੜ੍ਹਨ ਨਾਲੋਂ ਤੋੜ ਦਿੱਤਾ।
- . ਬਾਬਿਆਂ ਬੁਝਨਿਆਂ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਵਿੱਚ ਬਹਿਣ ਜੋਗੇ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ।
- . 'ਜੀ ਬਾਬਾ ਜੀ', 'ਸਤਿ ਬਚਨ' ਕਹਿਣ ਜੋਗੇ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ।
- . ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਐਨਾ 'ਬਰੇਨ-ਵਾਸ਼' ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਤਰਾਂ ਸਵਾਲ ਦਾ ਉਠਣਾ ਹੀ ਬੰਦ ਹੋ ਗਿਆ। ਡੂੰਠ-ਮੂੰਠ ਹੋ ਕੇ 'ਜੀ ਬਾਬਾ ਜੀ' ਕਹਿਣ ਜੋਗੇ ਰਹਿ ਗਏ। ਬਾਬੇ ਨਾਨਕ, ਬਾਬੇ ਕਬੀਰ ਵਾਂਗ 'ਤਰਕ ਬੁੱਧੀ' ਨੂੰ ਤਾਂ ਵਰਤਣਾ ਹੀ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ।
- . ਸਿੱਖ ਨੂੰ 'ਜੀ ਹਜ਼ੂਰਿਆ' ਬਣਾ ਧਰਿਆ।
- . ਸਿੱਖ ਚਾਪਲੂਸੀ ਕਰਨਾ ਸਿੱਖ ਗਿਆ ਹੈ।
- . ਜਿਉਂਦਿਆਂ ਦੀ ਚਾਪਲੂਸੀ,
- . ਮਰਿਆਂ ਦੀ ਚਾਪਲੂਸੀ।
- . ਨੇੜਲੇ ਦੀ ਚਾਪਲੂਸੀ,
- . ਦੂਰ-ਦਿਆਂ ਦੀ ਚਾਪਲੂਸੀ।
- . ਵਿਹਲਤ ਅਸੰਤ ਬੁਝਨਿਆਂ ਦੀ ਚਾਪਲੂਸੀ।
- . ਕਹਿੰਦੇ-ਕਹਾਉਂਦਿਆਂ, ਧਾਰਮਿਕ ਰਾਜੀਤਕ ਲੀਡਰਾਂ, ਰੱਜਿਆਂ-ਪੁੱਜਿਆਂ, ਕੀਰਤਨੀਆਂ, ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਦੀ ਚਾਪਲੂਸੀ, ਭੇਖੀ ਦਿਖਾਵੇ ਵਾਲ਼ ਸ਼ਰਾਬੀ ਕਬਾਬੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਚਾਪਲੂਸੀ।
- ***** ਇਸੇ ਚਾਪਲੂਸੀ ਦੀ ਆਦਤ ਕਰਕੇ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਵਿੱਚ ਅਜੇਹੇ ਚਾਪਲੂਸੀ ਭਰੇ ਵਾਕ, ਲਫਜ਼ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਏ।
- . **** **ਅਕਾਲ ਚਲਾਣਾ ਕਰ ਗਿਆ।** (ਭਾਵ ਕਿ ਅਕਾਲ-ਪੁਰਖ ਦੇ ਦਰਬਾਰ/ਸਵੱਰਗ ਵੱਲ ਨੂੰ ਚਾਲੇ ਪਾ ਦਿੱਤੇ। ਚੱਲਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਬੰਦਾ ਮਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਪਰ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਨੂੰ ਵੀ ਪਾਲਿਸ਼ ਕਰ ਕੇ ਦੱਸਣਾ ਹੈ। ਭਾਵ ਕਿ ਸਾਹਮਣੇ ਸੁਨਣ ਵਾਲਾ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰੇ ਕਿ ਮਰੇ ਹੋਏ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਵੀ 'ਦੱਸਣ ਵਾਲਾ' ਸਤਿਕਾਰ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਤਰਿਸਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ।
- . **** **ਚੜ੍ਹਾਈ ਕਰ ਗਿਆ।** (ਭਾਵ, ਜਿਸ ਤਰਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਕਾਲ-ਪੁਰਖ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਉਚਿਆਈਆਂ ਉੱਪਰ ਆਸਮਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਮਰੇ ਬੰਦੇ ਲਈ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂ ਤਾਂ ਚੜ੍ਹਾਈ ਕਰ ਗਿਆ ਭਾਵ ਉਚੀਆਂ ਚੜ੍ਹਾਈਆਂ ਵੱਲ ਨੂੰ ਕੂਚ ਕਰ ਗਿਆ।

. **** ਗੁਰੂ ਚਰਨਾ ਵਿੱਚ ਜਾ ਬਿਰਾਜਿਆ ਹੈ। (ਇਹ ਸਰਾਸਰ ਝੂਠ ਬੋਲਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਸੱਚਾਈ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ। ਕਿ ਮਨੁੱਖਾ ਸਰੀਰ ਦੇ ਮਰਨ ਪਿਛੋਂ 'ਚੇਤਨਤਾ' ਕਿਥੇ ਅਲੋਪ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਮਨੁੱਖ ਅਲੋਪ ਹੋਈ 'ਚੇਤਨਤਾ' ਦਾ ਅਤਾ-ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ ਹੁੰਦਾ। ਸੋ ਇਹ ਲਫਜ਼ ਵਰਤਨਾ ਕਿ ਮਰਿਆ ਬੰਦਾ “ਗੁਰੂ ਚਰਨਾ ਵਿੱਚ ਜਾ ਬਿਰਾਜਿਆ/ਪਹੁੰਚਿਆ” ਸਰਾਸਰ ਝੂਠ ਹੈ, ਚਾਪਲੂਸੀ ਹੈ। ਮਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀ ਵਾਪਰਿਆ, ਅੱਜ ਤੱਕ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਜਾਣ ਸਕਿਆ, ਨਾ ਕੋਈ ਜਾਣ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਕੋਈ ਮਰਿਆ 'ਮਨੁੱਖ' ਦੱਸਣ ਲਈ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ, ਕਿ ਉਸ ਨਾਲ ਕੀ ਵਾਪਰਿਆ। ਉਹ ਕਿਸੇ ਤਰਾਂ ਦੇ ਕਲਪਿਤ 'ਸਵੱਰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਤਰਾਂ ਦੇ ਮਨੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਡਰਾਉਂਦੇ ਨਰਕਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ। **ਮਨੁੱਖਾ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਸਾੜ ਕੇ ਸੁਆਹ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਉੱਪਰ ਕਿਹੜੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਅੱਖ, ਨੱਕ, ਕੰਨ, ਹੱਥ, ਪੈਰ, ਲੱਤਾਂ, ਬਾਹਵਾਂ ਜਾਂਦੇ ਹਨ? ? ।**

. ਇਸ ਤਰਾਂ ਦੇ ਚਾਪਲੂਸੀ ਭਰੇ ਲਫਜ਼ ਵਰਤਣ ਪਿੱਛੇ ਸਾਡੀ ਸਿੱਖ ਸਮਾਜ ਦੀ ਨਾ-ਸਮਝੀ, ਅਗਿਆਨਤਾ-ਅਨਪੜ੍ਹਤਾ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਸਮਾਜ ਚਾਪਲੂਸੀ ਵਾਲੀ ਆਦਤ ਦਾ ਆਦੀ ਹੋ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਥੋੜਾ ਬਹੁਤ ਨਾਮ ਚੱਲਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਸਖਸ਼ੀਅਤ ਵੱਲ ਝੁਕਾਅ ਹੋ ਜਾਣਾ ਮਾਮੂਲੀ ਗਲ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੀਤਰਤਨੀਏ, ਵਿਹਲੜ ਡੇਰੇਦਾਰ ਬੂਬਨੇ, ਧਾਰਮਿਕ/ਰਾਜਨੀਤਕ ਲੀਡਰ, ਅਮੀਰਜਾਦੇ, ਰਜਵਾੜੇ .... ਆਦਿ।

. ਇਸ ਲਈ ਇਹਨਾਂ ਸਖਸ਼ੀਅਤਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਸਦਭਾਵਨਾ ਦੇ ਅਜੇਹੇ ਲਫਜ਼ਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ ਆਮ ਜਿਹਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਮਨੁੱਖੀ ਬਿਰਤੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਦਲਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਰਾਮਕਲੀ ਮਹਲਾ 5 ॥

ਪਵਨੈ ਮਹਿ ਪਵਨੁ ਸਮਾਇਆ ॥ ਜੋਤੀ ਮਹਿ ਜੋਤਿ ਰਲਿ ਜਾਇਆ ॥

ਮਾਟੀ ਮਾਟੀ ਹੋਈ ਏਕ ॥ ਰੋਵਨਹਾਰੇ ਕੀ ਕਵਨ ਟੇਕ ॥ 1 ॥

**ਕਉਨੁ ਮੂਆ ਰੇ ਕਉਨੁ ਮੂਆ ॥ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਮਿਲਿ ਕਰਹੁ ਬੀਚਾਰਾ
ਇਹੁ ਤਉ ਚਲਤੁ ਭਇਆ ॥ 1 ॥ ਰਹਾਉ ॥**

ਅਗਲੀ ਕਿਛੁ ਖਬਰਿ ਨ ਪਾਈ ॥ ਰੋਵਨਹਾਰੁ ਭਿ ਉਠਿ ਸਿਧਾਈ ॥

ਭਰਮ ਮੋਹ ਕੇ ਬਾਂਧੇ ਬੰਧ ॥ ਸੁਪਨੁ ਭਇਆ ਭਖਲਾਏ ਅੰਧ ॥ 2 ॥

ਇਹੁ ਤਉ ਰਚਨੁ ਰਚਿਆ ਕਰਤਾਰਿ ॥ ਆਵਤ ਜਾਵਤ ਹੁਕਮਿ ਅਪਾਰਿ ॥

ਨਹੁ ਕੇ ਮੂਆ ਨ ਮਰਣੈ ਜੋਗੁ ॥ ਨਹੁ ਬਿਨਸੈ ਅਬਿਨਾਸੀ ਹੋਗੁ ॥ 3 ॥

ਜੋ ਇਹੁ ਜਾਣਹੁ ਸੋ ਇਹੁ ਨਾਹਿ ॥ ਜਾਨਣਹਾਰੇ ਕਉ ਬਲਿ ਜਾਉ ॥

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਗੁਰਿ ਭਰਮੁ ਚੁਕਾਇਆ ॥ ਨਾ ਕੋਈ ਮਰੈ ਨ ਆਵੈ ਜਾਇਆ ॥ 4 ॥ 885 ॥

. ਮਨੁੱਖਾ ਸਰੀਰ ਇਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਮਿੱਟੀ ਵਿਚੋਂ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਮਿੱਟੀ ਵਿੱਚ ਸਮਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਿੱਛੇ ਸਾਰੇ ਰੋਵਣਹਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਦਾ ਵੀ ਇਹੀ ਰਸਤਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਇਥੇ ਸਦੀਵੀ ਰਹਿਣ ਲਈ ਕੋਈ ਆਸਰਾ/ਟੇਕ ਨਹੀਂ ਹੈ।

. ਮਿੱਟੀ ਵਿਚੋਂ ਅੰਨ, ਅੰਨ ਵਿਚੋਂ ਖੂਨ, ਖੂਨ ਵਿਚੋਂ ਵੀਰਯ, ਵੀਰਯ ਵਿਚੋਂ ਸਰੀਰ, ਸਰੀਰ ਮਰ ਕੇ ਮਿੱਟੀ ਹੋ ਗਿਆ. ਇਹੀ ਸਾਈਕਲ/ਚੱਕਰ ਕਰੋੜਾਂ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਚੱਲਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਚੱਲਦਾ ਰਹੇਗਾ।

. (ਸਰੀਰ ਨੇ ਮਿੱਟੀ ਹੋਣਾ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਕਿਸੇ ਤਰੀਕੇ ਹੀ ਹੋਇਆ। ਮਨੁੱਖਾ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਕਈ ਮੁਰਦਾ ਸਰੀਰ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਦਫ਼ਨਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਕਈ ਸਾੜ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜੰਗਲੀ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੇ ਸਰੀਰ ਬਾਹਰ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਮੈਦਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਸੁੱਕ-ਸੜ ਕੇ ਮਿੱਟੀ ਵਿੱਚ ਮਿਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ)

ਇਕ ਦੜਹਿ ਇਕ ਦਬੀਅਹਿ ਇਕਨਾ ਕੁਤੇ ਖਾਹਿ॥
ਇਕਿ ਪਾਣੀ ਵਿਚਿ ਉਸਟੀਅਹਿ ਇਕਿ ਭੀ ਫਿਰਿ ਹਸਣਿ ਪਾਹਿ॥
ਨਾਨਕ ਏਵ ਨ ਜਾਪਈ ਕਿਥੈ ਸਮਾਹਿ॥ ਮ3॥648॥

. 'ਫੁੱਲ ਨੂੰ ਫੁੱਲ' ਅਤੇ 'ਕੰਡੇ ਨੂੰ ਕੰਡਾ' ਕਹਿਣਾ ਹੀ 'ਸੱਚ ਨੂੰ ਸੱਚ' ਕਹਿਣਾ ਹੈ। ਇਹੀ ਗੁੱਰਮੱਤ ਅਸੂਲ, ਸਿਧਾਂਤ ਨਿਯਮ ਹੈ।

. (ਅਕਾਲ-ਚਲਾਣਾ ਕਰ ਗਿਆ, ਚੜ੍ਹਾਈ ਕਰ ਗਿਆ, ਗੁਰੂ ਚਰਨਾਂ ਜਾ ਬਿਰਾਜਿਆ) ਜਿਹੇ ਲਫਜ਼ਾਂ ਦਾ ਵਰਤਣਾ ਮਨੁੱਖਾ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਆਪਣਿਆਂ ਅਤੇ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਹਸਤੀਆਂ ਦੇ ਮਰਨੋਂ ਉੱਪਰੰਤ, ਉਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਜਿਉਂਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰੇਮਾ-ਭਾਵਨਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਹਰ ਕੋਈ ਆਪਣੇ ਅਜੀਜ਼ ਪਿਆਰੇ ਪ੍ਰਤੀ ਸਤਿਕਾਰ ਵਾਲੇ ਲਫਜ਼ ਹੀ ਬੋਲੇਗਾ/ਵਰਤੇਗਾ।

. ਇਹ ਹਰ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਉੱਪਰ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੋਲਣ ਵਾਲਾ ਮਨੁੱਖ ਕਿਸ ਮੱਤ ਦਾ ਧਾਰਨੀ ਹੈ। 'ਗੁਰਮੱਤ-ਗਿਆਨ' ਦੇ ਧਾਰਨੀ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਬੋਲੇ ਗਏ ਲਫਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਸੰਜਮ ਹੋਵੇਗਾ, ਸਤਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਰ ਲਫਜ਼ ਗੁਰਮੱਤ ਅਨੁਸਾਰੀ ਨਾਪਤੋਲ ਕੇ ਬੋਲੇਗਾ।

. ਜਦੋਂ ਕਿ ਇੱਕ ਆਮ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਬੋਲੇ ਗਏ ਲਫਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਵਡਿਆਈ ਅਤੇ ਚਾਪਲੂਸੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਤਰਾਂ ਦੇ ਮਨੁੱਖਾਂ ਲਈ ਦੁਨੀਆਂਦਾਰੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, 'ਸੱਚਾਈ' ਤਾਂ ਇਹਨਾਂ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

. ਹਰ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਅਜ਼ਾਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਮਨ ਦੇ ਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਲਫਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੋ ਕਿਸੇ ਦੀ ਅਜ਼ਾਦੀ ਵਿੱਚ ਆਪਾਂ ਰੋੜਾ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦੇ। ਹਾਂ ਆਪਣੀਆਂ ਗੁਰਮੱਤ ਅਨੁਸਾਰੀ ਵਿਚਾਰਾਂ ਸਾਂਝੀਆਂ ਕਰਨ ਦਾ ਆਪਣਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਸੋ ਆਪਾਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ।

. ਗੁਰਮੱਤ ਅਨੁਸਾਰੀ ਵਿਚਾਰਾਂ, ਅਸੂਲਾਂ ਨੂੰ ਲੈਣਾ, ਮੰਨਣਾ ਜਾਂ ਨਾ ਮੰਨਣਾ, ਹਰ ਸਿੱਖ-ਗੁਰਸਿੱਖ ਦੀ ਆਪਣੀ ਨਿਜੀ ਮਰਜ਼ੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਧੱਕਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

. ਆਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ, ਸਾਰੇ ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਲੇਵਾ ਵੀਰ ਭੈਣ, ਗੁਰਮੱਤ ਆਸ਼ੇ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰਖਦਿਆਂ ਹੀ ਆਪਣੇ ਬੋਲੇ/ਵਰਤੇ ਲਫਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਗੁਰਮੱਤ ਅਨੁਸਾਰੀ ਭਾਵ ਵਾਲੇ ਸਬਦਾਂ/ਲਫਜ਼ਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰਨਗੇ, ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣਾ ਕਰਨਗੇ।

. (ਕੀ 'ਰੱਬ' ਦਾ ਕੋਈ ਸਪੈਸ਼ਲ ਦਰਬਾਰ/ਦਰਗਾਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਤੀ ਮੇਰਾ ਲੇਖ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਸਿੱਖ-ਮਾਰਗ. ਕਾਮ ਦੇ ਲਿੰਕ ਉੱਪਰ ਕਲਿੱਕ ਕਰੋ ਜੀ।

<http://www.sikhmarg.com/2019/1215-rabb-de-dargah.pdf>

. ਧੰਨਵਾਧ। . ਇੰਜ ਦਰਸਨ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ, . 06 ਮਾਰਚ 2020

‘ਕਰੋਨਾ-ਵਾਇਰਸ’ ਨਾਲ ਮਨੁੱਖ ਮਰ ਰਹੇ ਹਨ।

** ਅੱਜ ਕੱਲ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆਂ/ਸੰਸਾਰ ਭਰ ਵਿੱਚ ‘ਕਰੋਨਾ-ਵਾਇਰਸ’ ਨਾਮ ਦੀ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਨੇ ਮਨੁੱਖਾਂ-ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਗਰਿਫ਼ਤ/ਪਕੜ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ,

. ਜਿਸ ਨਾਲ ਤਕਰੀਬਨ 100, 000 ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਮੌਤਾਂ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿੱਚ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਹਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਦੇ ਹੋਰ ਵਧੇਰੇ ਮੌਤਾਂ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ।

. ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ 6 ਲੱਖ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਲੋਕ/ਮਨੁੱਖ ਇਸ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਇਹ ਗਿਣਤੀ ਵੀ ਵੱਧ ਸਕਦੀ ਹੈ।

. ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਇਸ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਕਿ ਜਦ ਤੋਂ ਮਨੁੱਖ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਏ ਹਨ, ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਦੇ ਵਾਇਰਸ ਵੀ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਹੀ ਵਧਦੇ ਫੁੱਲਦੇ ਹਨ।

. ਮਨੁੱਖ ਦੀਆਂ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀਆਂ, ਰਹਿਣ-ਸਹਿਣ, ਖਾਣ-ਪੀਣ, ਵਰਤ-ਵਰਤਾਅ ਕਰਕੇ . . . . ਕਿਸ, ਵੇਲੇ-ਵਕਤ-ਜਗਹ ਉੱਪਰ, ਕਿਸੇ ਵਾਇਰਸ-ਬੈਕਟੀਰੀਆ ਨੇ 'ਮਨੁੱਖ' ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਗਰਿਫਤ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲੈਣਾ ਹੈ, ਮਨੁੱਖ ਵੀ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ।

. 'ਵਾਇਰਸ-ਕਰੋਨਾ' ਦਾ 'ਅਸਰ-ਲਾਗ' ਵੀ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਤਰੀਕੇ ਮਨੁੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਹੈ। (ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜੀਵਨ ਜਿਉਣ-ਸ਼ੈਲੀ ਦੀ ਖੋਜ ਕਰਕੇ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਕਿਤੇ ਮਨੁੱਖ ਆਪ ਹੀ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ? ? ? ?)

. ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਬੀਮਾਰੀ ਦੇ ਅੱਗੇ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਜਾਣ ਦਾ ਜ਼ਰੀਆ ਵੀ ਮਨੁੱਖ ਹੀ ਹੈ।

. ਇਸ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ, ਕੌਣ ਹੈ? ? ?

. ਇਹ ਸਵਾਲ ਮਨੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰੇਗਾ। ਹਰ ਦੇਸ਼! ! ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪਾਕ-ਸਾਫ਼ ਦੱਸਦੇ ਹੋਏ, ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੂਜੇ ਦੇਸ਼ ਉੱਪਰ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਇਗਾ।

. ਆਖਰਕਾਰ ਇਹ ਸੱਭ ਕੁੱਝ ਮਨੁੱਖ ਦੀਆਂ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀਆਂ, ਕਰਨੀਆਂ, ਕਰਤੂਤਾਂ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ।

~~### ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਵੀਡੀਉ ਵਿੱਚ ਵੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।~~

~~. ਕਿਸੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਮੁੰਦਰੀ ਕਿਨਾਰੇ, ਕਿਵੇਂ ਮਨੁੱਖੀ ਲਾਸ਼ਾਂ/ਸਰੀਰਾਂ ਦੇ ਬੇਕਦਰੀ ਅਤੇ ਦੁਰ-ਗਤੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ।~~

~~. ਜਿਉਂਦੇ ਮਨੁੱਖਾਂ ਲਈ, ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਨਾਲ ਮਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, . . . ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਦੱਬਣਾ ਵੀ ਮੁਸ਼ਕਲ, ਅੱਗ ਵਿੱਚ ਸਾੜਨਾ ਵੀ ਮੁਸ਼ਕਲ, ... ਤਾਂ ਹੀ ਤਾਂ ਮੁਰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿੱਚ ਸੁਟਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।~~

~~. ਸਮੁੰਦਰੀ ਜੀਵ, ਇਹਨਾਂ ਬੀਮਾਰੀ ਨਾਲ ਮਰਿਆਂ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਗਲੀਆਂ ਸੜੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਵਿਚੋਂ ਮਾਸ ਖਾਣਗੇ, . . . ਮੁੜ ਫੇਰ ਉਹੀ ਸਮੁੰਦਰੀ ਜੀਵਾਂ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖ ਖਾਏਗਾ। ਬੀਮਾਰੀ ਫਿਰ ਮਨੁੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਆ ਜਾਣ ਦੇ ਚਾਨਸ ਬਨਣਗੇ।~~

~~ਦੀਡੀਓ ਲਿੰਕ~~

~~. ਮੁਆਰੀ ਚਾਹਾਂਗਾ! ! ਇਹ ਦੀਡੀਓ, ਕਈ ਵੀਹਾਂ ਭੈਣਾਂ ਨੂੰ ਵਿਹਲਿਤ/ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮੇਰਾ ਮਕਸਦ ਜੀਵਨ ਦੀ ਸਚਾਈ ਨਾਲ ਚਾਹਤਾ ਬਨਾਉਣਾ ਹੈ।~~

. ਹੁਣ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਮਨੁੱਖ ਮੌਤਾਂ ਦਾ 'ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ' ਕੌਣ ਹੈ. . ? ? ?

. ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਮੌਤਾਂ ਦਾ 'ਦੋਸ਼' ਕਿਸ ਦੇ ਸਿਰ ਮੜਿਆ ਜਾਏ. . . ? ? ?

. ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮਨੁੱਖ ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ 'ਕੁੱਦਰਤ-ਰੱਬ' ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਮੌਤਾਂ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਉਣਗੇ।

. ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮਨੁੱਖ ਸਥਿੱਤੀ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ-ਬੁੱਝਦੇ ਮਨੁੱਖ ਦੀਆਂ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀਆਂ, ਕਰਤੂਤਾਂ, ਕਾਰਨਾਮਿਆਂ, ਹਰਕਤਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਵੀ ਕਰਨਗੇ, ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਮਨੁੱਖ ਨੇ ਆਪਣੀ ਹੈਂਕੜ ਵਿੱਚ ਆਕੇ 'ਕੁੱਦਰਤ' ਨਾਲ ਖਿਲਵਾੜ ਕੀਤਾ ਹੈ। 'ਕੁੱਦਰਤ' ਨੂੰ ਉਜਾੜਿਆ ਹੈ।

- . ਹਵਾ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ।
- . ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ।
- ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਜ਼ਰੇ-ਜ਼ਰੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਹਿਰੀਲੀਆਂ ਖਾਂਦਾਂ ਪਾ-ਪਾ ਕੇ ਹਰ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਪੌਦੇ, ਲਤਾ-ਬੇਲ, ਦਰਖਤ, ਦਾਣੇ, ਫਲਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਹਿਰੀਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।
- ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੇ ਖਾਣ ਵਾਲਾ ਹਰ ਪਦਾਰਥ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜ਼ਹਿਰੀਲਾ ਹੈ, ਦੂਸ਼ਤ ਹੈ। ਇਹ ਜ਼ਹਿਰੀਲਾਪਣ 'ਕੁੱਦਰਤ' ਨੇ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ, ਬਲਕਿ ਖੁਦ ਮਨੁੱਖ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਕਰਨਾ ਕੀਤਾ ਹੈ,
- . ਵਜ਼ਹ/ਕਾਰਨ, . . ਲਾਲਚ, ਤਰੱਕੀ, ਪ੍ਰਭੂਸਤਾ/ਸਰਦਾਰੀ, ਹੰਕਾਰ ਕੁੱਝ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਸੱਭ ਕੁੱਝ ਮਨੁੱਖੀ ਬਿਰਤੀ/ਸੁਭਾਅ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹਨ।
- ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਖਾਣ ਪੀਣ, . . ਮਨੁੱਖੀ-ਸਰੀਰ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਨਾ ਹੋ ਕੇ, ਕੇਵਲ ਸਵਾਦ ਤੱਕ ਹੀ ਰਹਿ ਗਿਆ। ਸਵਾਦ ਲਈ ਮਨੁੱਖ ਕੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ?
- ਮਨੁੱਖ ਆਪਣੇ ਸਵਾਦ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜੀਵ-ਜੰਤੂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਬਖਸਦਾ।
- ਆਪਣੇ ਜੀਭ-ਰਸ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਮਨ-ਭਉਂਦੇ ਜੀਵ ਨੂੰ 'ਜਿਉਂਦੇ-ਜੀਅ' ਹੀ ਅੱਗ ਦੀਆਂ ਲਪਟਾਂ ਉੱਪਰ ਭੁੱਨਣ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- ਅੱਗ ਵਿੱਚ ਸੱੜ ਰਹੇ ਉਸ ਜੀਵ ਦੀਆਂ ਤਕਲੀਫਾਂ, ਚੀਕਾਂ-ਚਿੰਗਾੜਾਂ ਨੂੰ ਅਣ-ਸੁਣੀਆਂ ਕਰਕੇ, ਕਿਨਾਰਾ ਕਰ ਕੇ, ਬੇਖਬਰ ਮਨੁੱਖ, ਅੱਗ ਹੋਰ ਤੇਜ਼ ਕਰੀ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਤਾਂ ਜੋ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਜੀਵ ਨੂੰ ਖਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਸਵਾਦ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰ ਸਕੇ।
-

. 'ਕੁੱਦਰਤ' ਨੂੰ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ-ਲੱਖਾਂ-ਕਰੋੜਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਮਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਫ਼ਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਣਾ।

. 'ਕੁੱਦਰਤੀ' ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਧੀ-ਵਿਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਹੈਸੀਅਤ ਵੀ ਬਾਕੀ ਜੀਵਾਂ ਵਾਲੀ ਹੀ ਹੈ। 'ਕੁੱਦਰਤ' ਲਈ ਮਨੁੱਖ ਕੋਈ ਸਪੈਸ਼ਲ ਜੀਵ ਕੈਟਾਗਰੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

- . ਪਰ ਮਨੁੱਖ ਨੇ 'ਰੱਬ' ਨੂੰ ਪੇਟੋਂਟ ਕਰਵਾ ਰੱਖਿਆ ਹੈ, ਇਸੇ ਲਈ ਮਨ-ਮਰਜ਼ੀਆਂ ਕਰਦਾ ਹੈ।
- . ਅਰਦਾਸਾਂ, ਬੇਨਤੀਆਂ, ਜੋਦਤੀਆਂ. ਪੂਜਾ ਅਰਚਨਾ ਕਰਕੇ, 'ਰੱਬ' ਤੋਂ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗ ਲਵਾਂਗੇ, ਮੁਆਫ ਹੋ ਜਾਵਾਂਗੇ। ਵੱਡਾ ਭੁਲੇਖਾ। 'ਰੱਬ-ਕੁੱਦਰਤ' ਕਦੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਜੀਵ ਦੇ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਦਖਲ-ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ।
- . ਜਦ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ 'ਕੁੱਦਰਤ' ਵਲੋਂ ਕੋਈ ਦੱਖਲ-ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਹੀ, ਤਾਂ ਤੇ 'ਰੱਬ' ਵਲੋਂ ਦੁੱਖ-ਤਕਲੀਫਾਂ ਦੇਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ। ਦੁੱਖ ਸੁੱਖ ਦੋਨੋਂ ਮਨੁੱਖ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਕੰਮਾਂ-ਕਰਮਾਂ ਦੇ ਸਿੱਟੇ-ਰਜ਼ਲਟ ਹਨ।
- . ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਮਰਨ ਦਾ ਅਫਸੋਸ ਕੇਵਲ ਮਨੁੱਖ ਹੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਵਰਨਾ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ।

ਮ 1 ॥

ਨਾਨਕ ਬੋਲਣੁ ਝਖਣਾ ਦੁਖ ਛਡਿ ਮੰਗੀਅਹਿ ਸੁਖ ॥

ਸੁਖੁ ਦੁਖੁ ਦੁਇ ਦਰਿ ਕਪੜੁ ਪਹਿਰਹਿ ਜਾਇ ਮਨੁਖ ॥

ਜਿਥੈ ਬੋਲਣਿ ਹਾਰੀਐ ਤਿਥੈ ਚੰਗੀ ਚੁਪ ॥

1 ॥ 149 ॥

- . ਮਨੁੱਖ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਬਾਕੀ ਸਾਰੀਆਂ ਜੁਨੀਆਂ ਦੇ ਜੀਵ ਆਪਣਾ 'ਕੁੱਦਰਤੀ' ਜੀਵਨ ਜਿਉਂਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। 'ਕੁੱਦਰਤ' ਨਾਲ ਕੋਈ ਕਿਸੇ ਤਰਾਂ ਦਾ ਖਿਲਵਾੜ/ਵਿਗਾੜ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਬਲਕਿ ਸੁੱਤੇ-ਸਿੱਧ ਹੀ ਆਪਣਾ ਜੀਵਨ ਜਿਉਂ ਕੇ ਰੁਖਸਤ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।
- . ਇਸ (ਕਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸ) ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਦੇ ਅਸਰ-ਪ੍ਰਭਾਵ ਮਨੁੱਖ-ਸਮਾਜ ਲਈ ਬਹੁਤ ਦੂਰਗਾਮੀ ਹੋਣਗੇ।
- . ਮਨੁੱਖ ਸਾਮਾਜ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਆ ਜਾਣਗੀਆਂ।
- . ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਮਨੁੱਖ ਦੀਆਂ ਬਣਾਈਆਂ ਧਾਰਮਿਕ ਦੁਕਾਨਾਂ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਣ ਕਿਨਾਰੇ ਆ ਜਾਣ।
- . ਕਿਉਂਕਿ! ! ਧਾਰਮਿਕ ਸਥਾਨਾਂ, ਸੰਸਥਾਵਾਂ, ਪੂਜਾਰੀਆਂ, ਭਾਈਆਂ, ਡੇਰੇਦਾਰਾਂ, ਟਕਸਾਲੀਆਂ, ਹੋਰ ਗਪੌੜੀ ਪ੍ਰਚਾਰਕਾਂ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੇ ਫੋਕੇ ਝੂਠੇ ਦਾਅਵੇ ਕੀਤੇ ਸਨ, ਕਿ:

- ਫਲਾਂ ਜਗਹ 'ਸੁੱਖਣਾ' ਸੁੱਖਣ ਨਾਲ ਬੰਦੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਦੁੱਖ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।
- ਫਲਾਂ ਡੇਰੇਦਾਰ ਬਾਬੇ ਅੱਗੇ ਸਿਰ ਨਿਵਾਉਣ ਨਾਲ ਬੰਦੇ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਆਸ਼ਾਵਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।
- ਫਲਾਨੇ ਤੀਰਥ ਅਸਥਾਨ ਤੇ ਨਹਾਉਣ ਨਾਲ ਸਰੀਰਿਕ ਅਰੋਗਤਾ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।
- ਫਲਾਂ ਸਰੋਵਰ ਵਿੱਚ ਚੁੱਬੀ-ਟੁੱਬੀ ਲਾਉਣ ਨਾਲ ਸਰੀਰਿਕ ਦੁੱਖਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅੱਖਾਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਾਪਸ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਕੈਂਸਰ ਵਾਲੇ ਦੀ ਕੈਂਸਰ ਦੀ ਬੀਮਾਰੀ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
- ਫਲਾਂ ਫਲਾਂ ਬੇਰੀ ਥੱਲੇ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਨ ਨਾਲ ਕੋਹੜੀ ਵੀ ਠੀਕ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।
- ਫਲਾਨੇ ਧਾਰਮਿਕ ਅਸਥਾਨ ਉੱਪਰ ਸੁੱਖਣਾ ਸੁੱਖਣ ਅਤੇ ਧਾਗੇ ਬੰਨਣ ਨਾਲ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
- ਹੋਰ ਅਨੇਕਾਂ ਤਰਾਂ ਦੇ ਪਰੋਲੋਬਨ ਅਤੇ ਸਬਜ਼ਬਾਗ, ਅਨਪੜ੍ਹ-ਅਗਿਆਨੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵਿਖਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਇਹਨਾਂ ਧਾਰਮਿਕ ਅਸਥਾਨਾਂ-ਦੁਕਾਨੇ ਦੇ ਬਾਰੇ, ਜੋ ਹੁਣ ਸਾਰੇ ਝੂਠੇ ਸਾਬਿਤ ਹੋ ਜਾਣਗੇ। ਖੋਖਲੇ ਨਿਕਲਣਗੇ। ਗਪੌੜੀਆਂ ਦੀਆਂ ਗਪੌੜ ਕਥਾ ਕਹਾਣੀਆਂ ਸਾਖੀਆਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਨਕਾਰੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਗਪੌੜੀ-ਗੱਪੀ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਨੰਗੇ ਹੋ ਜਾਣਗੇ, ਆਪਣੇ ਗਪੌੜ ਪਰਚਾਰ ਲਈ।

● ਕਦੇ ਵੀ ਕਿਸੇ 'ਧਰਮ' ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਬੀਮਾਰੀ ਤੋਂ 'ਮਨੁੱਖਤਾ' ਨੂੰ ਬਚਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

● ਸਾਰੇ ਧਰਮ ਪੂਜਾਰੀ ਵੀ ਮੌਤ ਦੀ ਜ਼ੱਦ ਵਿੱਚ ਹੀ ਹਨ। ਮੌਤ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਲਿਹਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਜੋ ਜੰਮਿਆ-ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ, ਉਸਦਾ ਮਰਨਾ ਤਹਿ ਹੈ।

ਕਬੀਰ ਜੀਉ ਕੀ॥ ੴ ਸਤਿ ਨਾਮੁ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖੁ ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ॥

ਐਸੇ ਇਹੁ ਸੰਸਾਰੁ ਪੇਖਨਾ ਰਹਨੁ ਨ ਕੋਊ ਪਈਹੈ ਰੇ॥
ਸੂਧੇ ਸੂਧੇ ਰੇਗਿ ਚਲਹੁ ਤੁਮ ਨਤਰ ਕੁਧਕਾ ਦਿਵਈਹੈ ਰੇ॥ 1॥ ਰਹਾਉ॥

ਬਾਰੇ ਬੂਢੇ ਤਰੁਨੇ ਭਈਆ ਸਭਹੁ ਜਮੁ ਲੈ ਜਈਹੈ ਰੇ॥
ਮਾਨਸੁ ਬਪੁਰਾਮੁਸਾ ਕੀਨੋ ਮੀਚੁ ਬਿਲਈਆ ਖਈਹੈ ਰੇ॥

ਧੰਨਵੰਤਾ ਅਰੁ ਨਿਰਧਨ ਮਨਈ ਤਾ ਕੀ ਕਛੁ ਨ ਕਾਨੀ ਰੇ॥

**ਰਾਜਾ ਪਰਜਾ ਸਮ ਕਰਿ ਮਾਰੈ ਐਸੇ ਕਾਲੁ
ਬਡਾਨੀ ਰੇ॥ 2॥**

ਹਰਿ ਕੇ ਸੇਵਕ ਜੋ ਹਰਿ ਭਾਏ ਤਿਨੁ ਕੀ ਕਥਾ ਨਿਰਾਰੀ ਰੇ॥
ਆਵਹਿ ਨ ਜਾਹਿ ਨ ਕਬਹੂ ਮਰਤੇ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਸੰਗਾਰੀ ਰੇ॥ 3॥

ਪੁਤ੍ਰੁ ਲਕਤ੍ਰੁ ਲਛਿਮੀ ਮਾਇਆ ਇਹੈ ਤਜਹੁ ਜੀਅ ਜਾਨੀ ਰੇ।
ਕਹਤ ਕਬੀਰੁ ਸੁਨਹੁ ਰੇ ਸੰਤਹੁ ਮਿਲਿਹੈ ਸਾਰਿਗਪਾਨੀ ਰੇ॥ 4॥ 855॥

.. ਬੀਮਾਰੀ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਮਰਨਾ/ਚਲਾਣਾ ਹੋਈ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਕਿ ਇਹ ਚਾਲਾਣਾ 'ਅਕਾਲ' ਵੱਲ ਨੂੰ ਹੈ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪਾਸੇ ਜਾਂ ਕਿ ਇਥੇ ਹੀ, ਇਸੇ ਜ਼ਮੀਨ ਉੱਪਰ ਸਾਡਾ 'ਮਨੁੱਖੀ-ਆਸਤਿਵ, ਚੇਤਨਤਾ' ਅਦਿਸ਼ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

. ਕੋਈ ਵੀ 'ਸੱਚਾਈ' ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ। ਨਾ ਹੀ ਮਨੁੱਖ ਜਾਣ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਮ 3 ॥

ਕਿਆ ਜਾਣਾ ਕਿਵ ਮਰਹਗੇ ਕੈਸਾ ਮਰਨਾ ਹੋਇ ॥
ਜੇ ਕਰਿ ਸਾਹਿਬੁ ਮਨਹੁ ਨ ਵੀਸਰੈ ਤਾ ਸਹਿਲਾ ਮਰਣਾ ਹੋਇ ॥
ਮਰਣੈ ਤੇ ਜਗਤੁ ਡਰੈ ਜੀਵਿਆ ਲੋੜੈ ਸਭੁ ਕੋਇ ॥
ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਜੀਵਤੁ ਮਰੈ ਹੁਕਮੈ ਬੂਝੈ ਸੋਇ ॥
ਨਾਨਕ ਐਸੀ ਮਰਨੀ ਜੋ ਮਰੈ ਤਾ ਸਦ ਜੀਵਣੁ ਹੋਇ ॥

555 ॥

- . ਮਨੁੱਖਾ ਸਰੀਰ ਇਸ ਮਿੱਟੀ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਆਖੀਰ ਮਿੱਟੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- . 'ਕੁੱਦਰਤ' ਦੇ ਖੇਡ ਨਿਰਾਲੇ ਹਨ। ਇਹ 'ਕੁੱਦਰਤੀ-ਨਿਜ਼ਾਮ' ਮਨੁੱਖ ਲਈ ਅਜ਼ੀਬ ਕਸ਼ਮਕਸ਼ ਭਰਿਆ ਗੋਰਖ-ਧੰਧਾ ਹੈ। ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਸੋਚਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।
- . ਮਨੁੱਖੀ ਸਮਝ ਤੋਂ ਪਰ੍ਹੇ ਹਨ, 'ਅਕਾਲ' ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ, ਨੇਮ, ਨਿਯਮ, ਸਿਧਾਂਤ, ਬਣਤਰਾਂ, ਵਰਤ ਰਹੇ ਵਰਤਾਰੇ, ਜੀਵਾਂ ਨਾਲ ਘਟਤ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ।
- . ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਆਪਣੇ 'ਕਰਤੇ-ਕਰਤਾਰ', 'ਕੁੱਦਰਤ' ਨੂੰ ਸਮਝਣ-ਜਾਨਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ ਲਗਾਤਾਰ ਜ਼ਾਰੀ ਹੈ।
- . ਇਸੇ ਲਈ ਤਾਂ ਬਾਣੀ ਵਿੱਚ ਅਟੱਲ ਸੱਚਾਈ ਬਿਆਨ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ:-

**ਤੂ ਬੇਅੰਤੁ ਕੋ ਵਿਰਲਤ ਜਾਣੈ ॥
ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਕੋ ਸਬਦਿ ਪਛਾਣੈ ॥
ਮ5 ॥ 562 ॥**

. ਧੰਨਵਾਧ

ਇੰਜ ਦਰਸਨ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ

ਸਿੱਡਨੀ ਅਸਟਰੇਲੀਆ

12 ਅਪ੍ਰੈਲ 2020.